ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Արվեստի և սպորտի
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Ա. Ա. Բարսեղյան /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 10

«06» փետրվար 2024 թ.

ԱՍ/Բ-021 ՀԱՐՄՈՆԻԱՅԻ և ՊՈԼԻՖՈՆԻԱՅԻ ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ
/Դասիչ, դասընթացի անվանում/

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.13.6 - «Երաժշտական կրթություն»
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ **Մանկավարժության բակալավր**
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝ **Արվեստի և սպորտի ամբիոն**
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝ **Առկա/հեռակա**
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ առկա- **1-ին տարի, 2- րդ կիսամյակ**

Դասախոս(ներ)՝ **Հ. Հակոբյան**
/անուն, ազգանուն/

էլ. հասցե/ներ՝ rafella9197@mail.ru

Վանաձոր- 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները	4
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների	6
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը	7
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները	7
8.	Դասավանդման մեթոդներ...	8
9.	Ուսումնառության մեթոդները	8
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը	9
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ..........................	10
12.	Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ..	11
	12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ	12
	12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ..	13
	12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ..	14
	12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ	15
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում......................	16
14.	Գնահատում..	17
	14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում..	18
	14.2. Հարցաշար..	19
	14.3. Գնահատման չափանիշներ..	19
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ...	20

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

Հարմոնիայի և պոլիֆոնիայի ներածություն առարկան լուսաբանում է հարմոնիկ մտածելակերպի առանձնահատկությունները, լադա-հարմոնիկ համակարգի ֆունկցիոնալ տրամաբանությունը, ակորդների փոխադարձ կապը, փոխպայմանավորվածությունը և փոխլրացումը: Բացահայտում է բազմաձայնության տարատեսակներն ու նրանց կիրառման սկզբունքները: Դիտարկում է լադահարմոնիկ համակարգի յուրօրինակությունը ազգային և եվրոպական երաժշտարվեստում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. *Դասընթացի նպատակն է* բացահայտել բազմաձայնության տարատեսակներն ու նրանց կիրառման սկզբունքները: Դիտարկել լադահարմոնիկ համակարգի յուրօրինակությունը ազգային և եվրոպական երաժշտարվեստում:

2.2. *Դասընթացի խնդիրներն են*

- ✓ Կարողանալ ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում.
- ✓ Տիրապետի ակորդներ կառուցելու և լուծելու տեխնոլոգիային՝ կատարելով գրավոր ու բանավոր (տնային, ներլսարանային և ստուգողական) առաջադրանքները.
- ✓ Կարողանալ դաշնամուրի վրա նվագել առանձին ակորդներ և հարմոնիկ հաջորդա-կանություններ:
- ✓ Տիրապետի նյութի հարմոնիկ վերլուծության նախնական տեխնոլոգիային:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

Նոտագրություն, տարրական գիտելիքներ երաժշտության տեսությունից, տոնայնությունների կվարտա-կվինտային շրջան, պարզ և բարդ չափեր, տևողություններ, լադ, գամմա, տոնայնություն, ինտերվալներ, ակորդներ:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ կոմպետենցիաները.

---

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

«Հարմոնիայի և պոլիֆոնիայի ներածություն» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

ուսանողը պետք է իմանա.

- Հարմոնիա առարկան, նրա ծագումն ու զարգացումը, նպատակը, խնդիրները,
- առարկայի տեղը և դերը երաժշտատեսական առարկաների շարքում, կապը այլ երաժշտատեսական առարկաների հետ,
- երաժշտության մեջ առավել տարածված հարմոնիկ երևույթների մասին,
- տարբեր դարաշրջանների և կոմպոզիտորների հարմոնիկ ոճերի մասին, հարմոնիկ լեզվի անցած ճանապարհի մասին,
- հոմոֆոնիան, որպես բազմաձայն կերտվածքի տեսակ,
- հարմոնիայի ծագումն ու պատմական զարգացումը երաժշտարվեստի գոյության տարբեր փուլերում,
- հոմոֆոնիկ կերտվածքի առանձնահատկությունները,
- հոմոֆոնիկ ձևերը և զարգացման միջոցները:

ուսանողը պետք է կարողանա.

- Մանկավարժական տարբեր իրավիճակներում կիրառել յուրացված գիտելիքները,
- հասկանալ հարմոնիայի կարևորությունը արտահայտչականության այլ տարրերի հետ փոխկապակցվածության մեջ,
- վերլուծել երաժշտական ստեղծագործությունները (հարմոնիկ վերլուծություն)
- երաժշտական ստեղծագործությունները (հարմոնիկ կերտվածքը) հասկանալ և գնահատել գեղեցիկի չափանիշներով,
- ստեղծագործել գեղեցիկի չափանիշներով,
- մեղեդիների համար ստեղծել հարմոնիկ նվագակցություն,
- փոխադրումներ կատարել,
- օգտվել ուսումնական տեղեկատվության տարբեր աղբյուրներից,
- համակարգել և նպատակային կիրառել տեղեկատվությունը,
- գործնական աշխատանքի ընթացքում բացահայտել դասական և ժամանակակից երաժշտությանը բնորոշ հարմոնիկ լեզվի առանձնահատկությունները:

ուսանողը պետք է տիրապետի.

- Հարմոնիայի տեսական և գործնական գիտելիքների անհրաժեշտ մակարդակին,
- հարմոնիկ զգացողության ճաշակին և բնական ձայնատարության հմտություններին,
- դասական հարմոնիայի օրինաչափություններին,
- գործնական և ստեղծագործական աշխատանքներ կատարելու մեթոդներին,
- ստեղծագործության հարմոնիկ լեզուն վերլուծելու հմտություններին:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

- վերլուծության և համադրության կարողություն (ԳԿ -1),

- կազմակերպչական կարողություն (պլանավորում, կազմակերպում,ղեկավարում,վերահսկում) (**ԳԿ-2**),
- հենքային ընդհանուր գիտելիքների տիրապետում (**ԳԿ - 3**),
- պետական լեզվով հաղորդակցվելու կարողություն (**ԳԿ - 4**),
- համակարգչային տարրական հմտություններ (**ԳԿ - 5**),
- տեղեկույթը կառավարելու հմտություն (տեղեկույթի ձեռք բերում, համակարգում,վերլուծում)(**ԳԿ - 6**),
- որոշումներ կայացնելու կարողություն (**ԳԿ - 7**),

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

- գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն (**ՀԳԿ -1**),
- հետազոտական կարողություն (**ՀԳԿ -2**),
- ուսումնառության կարողություն (**ՀԳԿ -3**),
- նոր իրավիճակներին հարմարվելու կարողություն (**ՀԳԿ -4**),
- ինքնուրույն աշխատելու կարողություն (**ՀԳԿ -5**),
- մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու(**ՀԳԿ -6**),
- տրամաբանական նոր գաղափարներ առաջ քաշելու(**ՀԳԿ -7**),,
- որակի մասին հոգացություն(**ՀԳԿ -8**),
- թիմում աշխատելու(**ՀԳԿ -9**),
- գնահատման գործիքների կիրառելու(**ՀԳԿ -10**),
- նախագիծ պլանավորելու և իրականացնելու(**ՀԳԿ -11**),

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ) ԱԿ1 դրսևորել մասնագիտության պատմության և հիմունքների իմացություն

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները

ԱԿ9 դրսևորեն ժամանակակից խոր գիտելիքներ մասնագիտական ոլորտում (նորագույն տեսությունների, դրանց մեկնաբանությունների, մեթոդների և եղանակների իմացություն),

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ12 ունակ լինեն ուրույն, թեկուզ և փոքր ներդրում կատարելու տվյալ առարկայական ոլորտում,

ԱԿ13 ցուցաբերեն ինքնուրույնություն և ստեղծագործական մոտեցում տվյալ առարկայական ոլորտում գործունեություն ծավալելիս,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետեցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].

«Հարմոնիայի և պոլիֆոնիայի ներածություն» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում նաև մագիստրատուրայում կրթությունը շարունակելու, ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	**2 կրեդիտ/60 ժամ**	

Աշխատանքի տեսակը	**ժամաքանակ**		**ժամաքանակ**
	1-ին կիսամյակ	**2-րդ կիսամյակ**	
Դասախոսություն	10		
Գործնական աշխատանք	18		
Սեմինար պարապմունք			
Լաբորատոր աշխատանք			
Ինքնուրույն աշխատանք	32		
Ընդամենը	60		

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

Ստուգման ձևը (ստուգարք/ընթացիկ քննություն)	ստուգարք		

7. <u>Ուսումնական աշխատանքների տեսակները</u>[4] .

- **<u>Դասախոսությունը</u>** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **<u>Ինքնուրույն աշխատանքը</u>** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

  Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝
  - <u>Ռեֆերատ</u> – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
  - <u>Կլոր սեղան</u> – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:
  - <u>Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն</u> – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:

[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- <u>Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում</u> – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատԳԿ ցանցային էջերի օգտագործում:
- <u>Աշխատանքային տետր</u> – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- <u>Զեկույց</u> – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:
- <u>Հարցազրույց</u> – վերահսկողության միջոց, որը կազմակերպվում է որպես հատուկ զրույց դասավանդողի և ուսանողների միջև՝ կապված այնպիսի թեմայի հետ ինչպիսին կարգապահությունն է, և նախատեսված է հստակեցնել ուսանողների գիտելիքների շրջանակը կոնկրետ թեմայի, հարցի վերաբերյալ:

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են՝**[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր:

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

---

[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
I կիսամյակ						
1	Ներածություն:	2				4
2	Դասական երաժշտության ֆունկցիոնալ հարմոնիկ ձգողականության համակարգը:	2				4
3	Երաժշտության ելևէջային բնույթը և արտահայտչամիջոցների համակարգը:	2				4
4	Երաժշտական ռիթմի էությունը:	2				4
5	Հարմոնիկ շարադրանքի տարատեսակները:	2		2		4
6	Մաժոր լադերի համակենտրոնացված ակորդային համակարգը:			4		4
7	Մինոր լադերի համակենտրոնացված լադա-ֆունկցիոնալ համակարգը:			6		4
8	Միջնադարյան լադերի ակորդային ֆունկցիոնալ կազմությունը:			6		4
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		*10*		*18*		*32*

[8] Նման է օրացուցային պլանին

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Ե. Լ. Դավթյան, «Վոլեյբոլ», Երևան Բ.Վ. Ասաֆև <Երաժշտական ձևը որպես նյութի զարգացման ընթացք> /Ինտոնացիա/,	Մ.1947
2.	Մ.Ս.Գրիգորև Հարմոնիայի տեսական դասընթաց,	Մ.1981
3.	Ժ.Ն.Տյուլին Ուսմունք երաժշտական հյուսվածքի և մեղեդային ֆիգուրացիայի նմասին,	Մ.1972
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Партнов Ю. М «Баскетбол», -М., Просвещение Ժ.Ն.Խոլոպով Հարմոնիայի երեք արտասահմանյան համակարգերի մասին,	Մ.1974
2.	Բ.Լ.Յավորսկի Մեղեդու կառուցվածքը,	Մ.2008

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
I կուրս, II կիսամյակ				
1.	Ներածություն:	Ներածություն:	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 3
2.	Դասական երաժշտության ֆունկցիոնալ հարմոնիկ	Դասական երաժշտության ֆունկցիոնալ	2	Դասախոսական նյութեր,

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	ծգողականության համակարգը:	հարմոնիկ ծգողականության համակարգը:		1, 2, 3
3.	Երաժշտության ելևէջային բնույթը և արտահայտչամիջոցների համակարգը:	Երաժշտության ելևէջային բնույթը և արտահայտչամիջոցների համակարգը:	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 3
4.	Երաժշտական ռիթմի էությունը:	Երաժշտական ռիթմի էությունը:	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 3
5.	Հարմոնիկ շարադրանքի տարատեսակները:	Հարմոնիկ շարադրանքի տարատեսակները:	2	Դասախոսական նյութեր, 1, 2, 3

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
I կուրս, II կիսամյակ					
1.	Դասական երաժշտության ֆունկցիոնալ հարմոնիկ ծգողականության համակարգը:	Դասական երաժշտության ֆունկցիոնալ հարմոնիկ ծգողականության համակարգը:	2	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
2.	Երաժշտության ելևէջային բնույթը և արտահայտչամիջոցների	Երաժշտության ելևէջային բնույթը և արտահայտչամիջոցների	4	Միավորային գնահատում: Վարժությունների	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	համակարգը:	համակարգը:		կատարում:	
3.	Երաժշտական ռիթմի էությունը:	Երաժշտական ռիթմի էությունը:	6	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
4.	Հարմոնիկ շարադրանքի տարատեսակները:	Հարմոնիկ շարադրանքի տարատեսակները:	6	Միավորային գնահատում: Վարժությունների կատարում:	ՊԳ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[11]	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[12]
I կուրս, II կիսամյակ						
1.	Ակորդների նեղ դասավորություն տարբեր մեղեդիական դրությամբ	Ակորդների նեղ դասավորություն տարբեր մեղեդիական դրությամբ	**Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում**	Ապրիլ	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2
2.	Ակորդների լայն դասավորություն տարբեր մեղեդիական դրությամբ	Ակորդների նեղ դասավորություն տարբեր մեղեդիական դրությամբ	**Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն**	Մայիս	Բանավոր	ՀՏՊ-1,2,3,4 ԼԳ-1,2

[11] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[12] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[13]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Դասախոսությունների, գործնական պարապունքների ժամանակ դիդակտիկ նյութերի, նկարների, ուսումնագիտական տեսաֆիլմերի, գծապատկերների ցուցադրում:
Սարքեր, սարքավորումներ	Ուսանողի աշխատանք համակարգչի հետ:
Գործնական	
Այլ	

[13] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[14]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է 1-ին կիսամյակ ստուգարք, 2-րդ կիսամյակ քննություն:

---

[14]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:[15]

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. «Ներածություն» (Հարմոնիան իբրև գիտական ուսմունք և ուսումնական առարկա):
2. Դասական եռաժշտության ֆունկցիոնալ ծգողականությունը և հարմոնիկ ֆունկցիաները:
3. Երաժշտության ելևէջային բնույթը և արտահայտչամիջոցների համակարգը:
4. Երաժշտական ռիթմի էությունը:
5. Հարմոնիկ շարադրանքի տարատեսակները:
6. Մաժոր լադերի համակենտրոնացված ակորդային համակարգը:
7. Մինոր լադերի համակենտրոնացված լադա-ֆունկցիոնալ համակարգի, եռահնչյունների, նրանց շրջվածքների, սեպտակորդների կիրառումը, նրանց փոխադարձ կապը ֆունկցիոնալ հարմոնիայում:
8. Միջնադարյան լադերի ակորդային ֆունկցիոնալ կազմությունը:

<u>Ա) 1-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)</u>

- **Ընդգրկված հարցեր.**

<u>Բ) 2-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 19-20 շաբաթվա ընթացքում)</u>

- **Ընդգրկված հարցեր.**

14.4. Գնահատման չափանիշները[16].

- Տեսական գիտելիքները -բանավոր :
- Գործնական աշխատանքները – բանավոր:
- Ինքնուրույն աշխատանքը – գրավոր/բանավոր:

[15] Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:
[16] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.13.6 - «Երաժշտական կրթություն»

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ Մանկավարժության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2024

Առկա ուսուցման համակարգ

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">ԱՍ/բ-021-Հարմոնիայի և պոլիֆոնիայի ներածություն</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">3 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">28</td><td>Դասախոսություն</td><td>10</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td></td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td></td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>18</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">32</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">60</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">Ստուգարք</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Դասընթացի նպատակն է
✓ Կարողանալ ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում.
✓ Տիրապետի ակորդներ կառուցելու և լուծելու տեխնոլոգիային՝ կատարելով գրավոր ու բանավոր (տնային, ներլսարանային և ստուգողական) առաջադրանքները.
✓ Կարողանալ դաշնամուրի վրա նվագել առանձին ակորդներ և հարմոնիկ հաջորդականություններ:
✓ Տիրապետի նյութի հարմոնիկ վերլուծության նախնական տեխնոլոգիային:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.
Գիտելիք
✓ Մաժոր և մինոր լադերի ակորդային կազմերի ուսումնասիրություն
✓ Լադային այլ կազմավորումների ակորդային բաղադրույթ
✓ Կոնսոնանսի և դիսոնանասի տեսությունը
✓ Երաժշտական հյուսվածքի տարբեր տեսակները
✓ Լեզվանյութի զանազան շարադրաձևերը
Հմտություն
✓ Կառուցել և լուծել տարբեր ակորդներ
✓ Կազմել և դաշնամուրի վրա կատարել ակորդային հաջորդականության շղթաների տարբեր լադերում
✓ Չննել երաժշտական գրականությունից քաղված բնօրինակն ըստ հյսվածքային, հարմոնիկ, պոլիֆոքնիկ և ժանրային տեսակետավորման</td></tr>
</table>

	✓ Տիրապետել հարմոնիայ հայտնաբերելու և պատկերացնելու տեխնոլոգիային միաձայն շարադրված թեմայի մեջ *Կարողունակություն* ✓ մասնագիտական գիտելիքները խորացնելու և փոխանցելու ✓ նոր գաղափարներ առաջ քաշելու ✓ որակի մասին հոգացություն ✓ թիմում աշխատելու ✓ գնահատման գործիքների կիրառելու ✓ նախագիծ պլանավորելու և իրականացնելու
Դասընթացի բովանդակությունը	***Թեմաներ*** ***Թեմա 1*** Ներածություն: ***Թեմա 2.*** Դասական երաժշտության ֆունկցիոնալ հարմոնիկ ձգողականության համակարգը: ***Թեմա 3.*** Երաժշտության ելևէջային բնույթը և արտահայտչամիջոցների համակարգը: ***Թեմա 4.*** Երաժշտական ռիթմի էությունը: ***Թեմա 5.*** Հարմոնիկ շարադրանքի տարատեսակները: ***Թեմա 6.*** Մաժոր լադերի համակենտրոնացված ակորդային համակարգը: ***Թեմա 7.*** Մինոր լադերի համակենտրոնացված լադա-ֆունկցիոնալ համակարգը: ***Թեմա 8.*** Միջնադարյան լադերի ակորդային ֆունկցիոնալ կազմությունը:
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	**ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻՆ ՀԱՍՆԵԼՈՒ ԸՆԹԱՑՔԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄ՝** ▪ ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝առավելագույնը 20 միավոր, ▪ գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր, ▪ ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,

- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

Ուսումնառության արդյունքների գնահատման 100-միավորանոց սանդղակ

Գնահատականը ըստ 5 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ 100 բալանոց համակարգի	Գնահատականը ըստ ECTS համակարգի
«Գերազանց» (5)	96-100	A^+
«Գերազանց» (5)	91-95	A
«Գերազանց» (5)	86-90	A^-
«Լավ» (4)	81-85	B^+
«Լավ» (4)	76-80	B
«Լավ» (4)	71-75	B^-
«Բավարար» (3)	67-70	C^+
«Բավարար» (3)	62-66	C
«Բավարար» (3)	58-61	C^-
«Անբավարար»	0-57	D
«Ստուգված»	58-100	S
«Չստուգված»	0-57	U

Գրականություն

Պարտադիր –

1. Բ.Վ. Ասաֆև <Երաժշտական ձևը որպես նյութի զարգացման ընթացք> /Ինտոնացիա/, Մ.1947
2. Մ.Ս.Գրիգորև Հարմոնիայի տեսական դասընթաց, Մ.1981
3. Ժ.Ն.Տյուլին Ուսմունք երաժշտական հյուսվածքի և մեղեդային ֆիգուրացիայի նմասին, Մ.1972

Լրացուցիչ-

1. Ժ.Ն.Խոլոպով Հարմոնիայի երեք արտասահմանյան համակարգերի մասին, Մ.1974
2. Բ.Լ.Յավորռսկի Մեղեդու կառուցվածքը, Մ.2008